

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Sogn og Fjordane Bondelag
Postboks 153
6801 FØRDE

Deres ref

Vår ref

Dato

20/1531-5

24. august 2020

Avgjørelse av klage over avslag på søknad om uttak av ynglende jerv i Skjåk kommune

Klima- og miljødepartementet viser til klage 4. juni 2020 fra Sogn og Fjordane Bondelag over Miljødirektoratet sitt vedtak 27. mai 2020 om avslag på uttak av ynglende jerv i Skjåk kommune.

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratets vedtak av 27. mai 2020 om avslag på søknad om uttak av ynglende jerv i Skjåk kommune. Departementet har ved avgjørelsen lagt vekt på at ynglelokaliteten ligger langt fra det beiteområdet i Luster der det er påvist skade, og at det er usikkert hvilken jerv som har forårsaket skadene. Skadeomfanget i området er heller ikke stort, og departementet mener skadevilkåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b ikke er oppfylt i dette tilfellet. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Saksgang

Sogn og Fjordane bondelag søkte 22. mai 2020 om uttak av minst én jervetispe med valper i Skjåk kommune. Miljødirektoratet avslo søknaden 27. mai 2020. Vedtaket ble påklaget 4. juni 2020 av Sogn og Fjordane bondelag. Miljødirektoratet opprettholdt 10. juli sitt tidligere vedtak.

Klagers anførsler

Klager sier blant annet følgende:

"Miljødirektoratet skriv mellom anna at skadehistorikk og skadepotensiale for sau er gjeve avgjerande vekt i avgjerda. Direktoratet syner til at de i dette området vart dokumentert tap av 8 sau i 2019. Vi gjer merksam på at fylkesmannen i Vestland med utgangspunkt i dokumentasjon av skade gav erstatning for 44 lam i beiteområdet sommaren 2019.

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling

Saksbehandler
Torkel Ramberg
22 24 58 50

Skadepotensialet er difor svært stort for dei beitebrukarane som har dyra sine i Nørstedalen."

"SNO følgde tisper frå Nørstedalen attende til hiet i Tundradalen i mai. Det synleggjer heilt tydeleg at denne tisper og hennar ungar vil utgjere eit stort skadepotensiale for beitebrukarane i Nørstedalen. I samtale med SNO sin rovviltansvarlege vert det også tydeleg sagt at denne ynglinga utgjere eit stort skadepotensiale for sauer på beite i Luster. I rovbasen er det dokumentert bilete av jerv i Kongsøyane i Nørstedalen på kring 10 ulike datoar no i mai. Det ligg også ein innsamla DNA prøve frå 18.05. som ikkje er analysert endå. Den må analyserast utan opphald. Då kan ein få stadfesta kva individ som nesten dagleg kjem til Nørstedalen."

"I svarbrevet frå Miljødirektoratet står det tydeleg at tal ynglingar i region 3 har lege over måлтаlet i mange år. I 2020 er det til dømes 7 ynglingar. Ein er teken ut og i eitt hi er ungane drept av konkurrerande hannjerv. Det betyr at det framleis er 5 att. Eitt over ynglemålet. Det er ikkje noko god løysing å ha ein bestand som gjer at tal ynglingar ligg på tilnærma det dobbelte av måлтаlet som Stortinget har vedteke. For å unngå hiuttak ved seinare høve er det viktig å redusere bestanden av produserande jerv."

Miljødirektoratet sin vurdering

Miljødirektoratet sier i sitt vedtak blant annet:

"Bestandssituasjon for jerv og overvåking

Vi legger til grunn lovhemmel og nasjonal status for bestandssituasjonen av jerv i vedlegg "Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge 2020". I rovviltregion 3 er det fastsatt et bestandsmål på 4 årlige ynglinger av jerv. Året 2019 ble det påvist 8 ynglinger av jerv i regionen, og i de to foregående årene ble det påvist henholdsvis 6 og 4 ynglinger (NINA rapport 1722). Av de 8 ynglingene i 2019 ble det gjennomført 1 uttak av yngling i region 3. Etter uttak av ynglehi er gjennomsnittlig antall jerveynglinger siste tre år 5 i regionen. Overvåkingssesongen pågår 1. februar til og med 31. juli, og så langt i sesongen er det påvist 7 dokumenterte eller antatt sikre jerveynglinger i 2020 i region 3. En yngling er tatt ut av Statens naturoppsyn og en annen yngling er påvist ved funn av døde valper. Samlet status for ynglinger i 2020 vil ikke foreligge før i oktober. I lisensfelleringsperioden 2019/2020, som begynte 10. september 2019, er 72 jerver belastet kvoten på i alt 120 jerver i Norge. I region 3 er 8 jerver belastet lisensfelleringskvoten i sesongen 2019/2020. I perioden etter 15. februar 2020 er det registrert i alt 7 døde jerver i region 3. 1 tisper og 4 valper er felt i Nord-Fron kommune i forbindelse med hiuttak, og 2 valper er påvist drept av annet dyr.

Skadesituasjon og erstatning for rovviltskader

Fylkesmannen i Innlandet utbetalte erstatning for 244 sau og lam som tapt til jerv i Skjåk kommune i 2019. Fylkesmannen i Vestland erstattet 67 sau og lam som tapt til jerv i Luster kommune i 2019. 11 sau og lam er påvist tapt til jerv i Skjåk kommune i 2019, og tilsvarende 8 sau og lam i Luster kommune i samme periode.

Miljødirektoratet sine vurderinger

Miljødirektoratet har vurdert søknaden om uttak sett i sammenheng med fortløpende informasjon og kunnskap om bestand av jerv som er samlet gjennom overvåkingsperioden for jerv. Våre vurderinger er gjort med bakgrunn i forvaltningsområdet for jerv, beiteprioriterte områder, kunnskap om skadehistorikk, skadepotensiale, anbefalinger fra rovviltnemnda og kunnskap om bestanden. Vi viser til bakgrunnsinformasjon for vedtaket i vedlegget "Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge 2020". Direktoratet konstaterer at lisensfelling ikke har vært tilstrekkelig for å regulere bestanden av jerv og dermed redusere skadepotensiale overfor beitenæringen i enkelte områder av region 3. Vi har derfor vedtatt å iverksette ekstraordinært uttak av ynglehi i Nord-Fron kommune i vår. Ynglehiet var innenfor beiteprioritert område. Skadehistorikk og skadepotensiale for sau er gitt avgjørende vekt i vurderingen av søknaden. Den ynglelokaliteten i Skjåk som ifølge søknaden representerer det største skadepotensialet for beitenæringa i Sogn ligger nesten 20 kilometer fra et område i Luster der det ble påvist tap av 8 sau og lam til jerv i 2019. Det er usikkert hvilken jerv som har forårsaket skadene i dette området. Ingen tap ble påvist i dette området i Skjåk. Yngleområdet er innenfor forvaltningsområdet for jerv i region 3. Bestandssituasjonen for jerv og nemnda sin prioritering av aktuelle områder for uttak er andre moment som direktoratet har vektlagt i vår vurdering."

I sin vurdering av klagen sier Miljødirektoratet blant annet:

"Den aktuelle ynglingen er innenfor forvaltningsområdet for jerv i region 3, der det normalt skal være en høy terskel for uttak av jerv. Ynglingen er ikke i Tundradalen, men i et nærliggende område. Terskelen for uttak er likevel noe lavere i region 3 enn i andre regioner med forvaltningsmål for jerv, fordi store deler av leveområdene for jerv er definert som forvaltningsområde for jerv i forvaltningsplanen for regionen. Skadefelling av jerv, inkludert skadeforebyggende uttak av ynglehi, forutsetter at uttaket reduserer et vesentlig skadepotensial. På bakgrunn av avstanden til beiteområdet i Luster kommune og skadeomfanget i Nørstedalen i Luster kommune i 2019, har vi i denne saken ikke vurdert skadepotensialet som tilstrekkelig stort for å ta ut det aktuelle jervehiet i Skjåk kommune. Rovviltforliket må ses i sammenheng med øvrige styringsdokumenter for rovviltforvaltningen. Selv om det er et tydelig krav om geografisk differensiert forvaltning, vil en måtte påregne forekomst av rovvilt også utenfor forvaltningssonene. Hvorvidt det er aktuelt å iverksette skadefelling skal vurderes i hvert enkelt tilfelle, jf rovviltforskriften § 13. Direktoratet kan iverksette skadefelling selv om bestanden er under bestandsmålet for regionen, med det forbehold om at fellingen ikke truer bestandens overlevelse. Likeledes er ikke skadefelling en ordning som er etablert for å regulere bestanden ned mot bestandsmålet, uavhengig av om det foreligger skade og skadepotensial av betydning. Lisensfelling er rett virkemiddel for regulering av rovviltbestandene."

Klima- og miljødepartementet sin vurdering

Saken er behandlet etter lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold ([naturmangfoldloven](#)) §§ 18 første ledd bokstav b og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt ([rovviltforskriften](#)) § 13, jf. §§ 1, 3 og 4. Departementet har, i henhold til naturmangfoldloven § 7, lagt prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 til grunn som en integrert del av avgjørelsen. Også forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 er trukket inn i skjønnsvurderingen.

På rovviltfeltet må forvaltningsmålet etter naturmangfoldloven § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene som Stortinget har fastsatt for de fire store rovdyrartene, og skal forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. [Ot.prp. nr. 52 \(2008-2009\)](#) s. 376. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og de regionale forvaltningsplanene for rovvilt. De nasjonale bestandsmålene er videre fordelt på de åtte forvaltningsregionene for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. I region 3 (Oppland) er det mål om fire ynglinger av jerv.

Departementet anser at kunnskapsgrunnlaget i hovedsak er basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, og at kravet i naturmangfoldloven § 8 dermed er oppfylt. I denne saken foreligger det etter departementets syn tilstrekkelig kunnskap og føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 får mindre betydning.

Departementet skal i denne saken ta stilling til om man skal tillate uttak av vilt for å avverge skade på husdyr, jf. naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b:

"Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse-innlandsfisk (...)

b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, (...)."

Naturmangfoldloven krever etter departementets vurdering at skadepotensialet er av et visst omfang og alvorlighetsgrad for at felling skal kunne tillates, jf. også Lovavdelingens uttalelse 15. desember 2016 der de skriver "...må det etter vår mening legges til grunn at loven oppstiller et visst minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang, før uttak kan skje".¹ Bestemmelsen er utformet med sikte på å gjennomføre [Bernkonvensjonen](#) artikkel 9 nr. 1, jf. naturmangfoldlovens forarbeider (Ot.prp. nr.52 (2008-2009)). Bestemmelsen må derfor tolkes på bakgrunn av konvensjonsbestemmelsens innhold. Også det generelle prinsippet om at norsk rett forutsettes å være i samsvar med Norges folkerettslige forpliktelser, tilsier en slik fortolkning. Artikkel 9 nr. 1 åpner for felling av vilt for å avverge "alvorlig skade" på blant annet husdyr og tamrein, så fremt visse vilkår er tilfredsstilt. Ordet "alvorlig" innebærer krav til et visst omfang og en viss alvorlighetsgrad. Også konvensjonens verneformål trekker i retning av at det må være tale om fare for kvalifisert skade.

Som det fremgår av Miljødirektoratets vedtak er det iverksatt ekstraordinært uttak av ynglehi i Nord-Fron kommune i vår, innenfor beiteprioritert område. Den ynglelokaliteten i Skjåk som

¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/-18---lisensfelling-av-ulv/id2526171/>

ifølge søknaden representerer det største skadepotensialet for beitenæringen i Sogn ligger nesten 20 kilometer fra et område i Luster der det i 2019 ble påvist tap av sau, og det er usikkert hvilken jerv som har forårsaket skadene i dette området. Det er ikke påvist skade i det aktuelle området i Skjåk, og yngleområdet er innenfor forvaltningsområdet for jerv i region 3. På bakgrunn av avstanden til beiteområdet i Luster kommune og skadeomfanget der, har Miljødirektoratet ikke vurdert skadeomfanget som tilstrekkelig stort for å ta ut det aktuelle jervehiet i Skjåk kommune.

På bakgrunn av Miljødirektoratets vurdering av skadeomfang og kravet til alvorlighetsgrad som omtalt ovenfor, mener departementet at skadevilkåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b ikke er oppfylt i dette tilfellet.

Da vilkåret om skade ikke er oppfylt, har ikke departementet vurdert nærmere vilkårene om at felling ikke skal true bestandens overlevelse og om det foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn felling, jf. naturmangfoldloven § 18 annet ledd.

Konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratets vedtak av 27. mai 2020 om avslag på søknad om uttak av ynglende jerv i Skjåk kommune. Departementet har ved avgjørelsen lagt vekt på at ynglelokaliteten ligger langt fra det beiteområdet i Luster der det er påvist skade, og at det er usikkert hvilken jerv som har forårsaket skadene. Skadeomfanget i området er heller ikke stort, og departementet mener skadevilkåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b ikke er oppfylt i dette tilfellet. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Torkel Ramberg
spesialrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Fylkesmannen i Innlandet
Miljødirektoratet
Roviltnemnda i region 3